קיצור שלחן ערוך — דין אבלות בשבת ויום טוב

שַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הַשִּׁבְעָה, נוֹהֵג בָּהּ דְּבָרִים שֶׁבְּצִנְעָא, דְּהַיְנוּ שֶׁאָסוּר בְּתַשְׁמִישׁ הַמִּטָּה וּבִרְחִיצָה. אֲבָל דְּבָרִים שֶׁבְּפַרְהֶסְיָא, אֵינוֹ נוֹהֵג. וְלָכֵן קֹדֶם מִזְמוֹר שִׁיר לְיוֹם הַשַּׁבָּת, נוֹעֵל אֶת הַמְּנָעָלִים, וְיוֹשֵׁב עַל כִּסֵּא, וּמַחֲלִיף אֶת הַבֶּגֶד הַקָּרוּעַ, כְּדִלְעֵיל סִימָן קצה, סָעִיף ו. וְתַלְמוּד תּוֹרָה, הֲוֵי דָּבָר שֶׁבְּצִנְעָא. אֲבָל לַחֲזוֹר אֶת הַפָּרָשָׁה שְׁנַיִם מִקְרָא וְאֶחָד תַּרְגּוּם, מָתָר, דְּכֵיוָן שֶׁחַיָּב אָדָם לְהַשְׁלִים פָּרָשִׁיּוֹתָיו, הֲוֵי לֵהּ כְּקוֹרֵא אֶת שְׁמַע וְכַדּוֹמֶה מִסֵּדֶר הַיּוֹם.

אִם קָרְאוּ אֶת הָאָבֵל לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה, צָרִיךְ לַעֲלוֹת. כִּי אִם הָיָה נִמְנָע, הֲוֵי דָּבָר שֶׁבְּפַרְהֶסְיָא. וְרַבִּינוּ תָּם הָיוּ קוֹרִין אוֹתוֹ בְּכָל שַׁבָּת לִשְׁלִישִׁי, וְאֵרַע לוֹ אֵבֶל וְלֹא קְרָאוֹ הַחַזָּן, וְעָלָה הוּא מֵעַצְמוֹ וְאָמַר, כֵּיוָן שֶׁהֻרְגַּל לִקְרוֹת שְׁלִישִׁי בְּכָל שַׁבָּת, הָרוֹאֶה שֶׁאֵינוֹ עוֹלֶה הַיּוֹם, יֵדַע שֶׁהוּא מֵחֲמַת אֲבֵלוּת, וַהֲוֵי פַּרְהֶסְיָא. וְכֵן אִם הַכֹּהֵן הוּא אָבֵל וְאֵין כֹּהֵן אַחֵר בְּבֵית הַכְּנֶסֶת, צְרִיכִין לִקְרוֹתוֹ. אֲבָל יוֹתֵר טוֹב שֶׁיֵּצֵא מִבֵּית הַכְּנֶסֶת קֹדֶם הוֹצָאַת סֵפֶר הַתּוֹרָה. וְכֵן אִם יֵשׁ לְאָבֵל בֵּן לָמוּל וְהַמִּנְהָג שֶׁהוּא חִיּוּב לַעֲלוֹת לַתּוֹרָה, יִקָּרְאוּהוּ. דְּאִם לֹא יִקָּרְאוּהוּ, הֲוֵי פַּרְהֶסְיָא, וְיוֹתֵר טוֹב שֶׁלֹּא יְהֵא בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בִּשְׁעַת קְרִיאַת הַתּוֹרָה. (אִשֶּׁה שֶׁהִגִּיעַ זְמַנָּהּ לָלֶכֶת לְבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת שֶׁבִּימֵי אֶבְלָהּ, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן ריא סָעִיף יא)

הַמְמֻנֶּה מֵהַקָּהָל לִהְיוֹת קוֹרֵא בַּתּוֹרָה בְּבֵית הַכְּנֶסֶת בְּשַׁבָּת וְאֵרַע לוֹ אֵבֶל, לֹא יֵלֵךְ בְּשַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ שִׁבְעָה לְבֵית כְּנֶסֶת זֶה. כִּי אִם יִהְיֶה שָׁם, יֵשׁ לְהִסְתַּפֵּק אִם יִקָּרֵא אוֹ לֹא.

שַׁבָּת עוֹלָה לְמִנְיַן שִׁבְעָה. וַאֲפִלּוּ שָׁמַע שְׁמוּעָה קְרוֹבָה בְּיוֹם שַׁבָּת, שֶׁלֹּא הִתְחִיל עֲדַיִן כְּלָל בַּאֲבֵלוּת, עוֹלָה לוֹ גַּם כֵּן, וּבְמוֹצָאֵי שַׁבָּת קוֹרֵעַ.

הַקּוֹבֵר אֶת מֵתוֹ אוֹ שָׁמַע שְׁמוּעָה קְרוֹבָה (עַיֵּן לְעֵיל סִימָן רו) בָּרֶגֶל, בֵּין בְּיוֹם טוֹב בֵּין בְּחֹל הַמּוֹעֵד, לֹא חָלָה עָלָיו אֲבֵלוּת עַד לְאַחַר הָרֶגֶל. (וְדִין אֲנִנוּת, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קצו). וְהַנֵּי מִלֵּי, בִּדְבָרִים שֶׁל פַּרְהֶסְיָא. אֲבָל דְּבָרִים שֶׁבִּצְנִעָא, נוֹהֵג גַּם בָּרֶגֶל. לֹא יַחֲלִיף בְּגָדָיו, דְּזֶה הֲוֵי פַּרְהֶסְיָא. (וְאַף עַל גַּב דְּשָׁאר אָבֵל מְשַׁנֶּה בְּגָדָיו גַּם בָּרֶגֶל, מִכָּל מָקוֹם זֶה שֶׁלֹּא הִתְחִיל עֲדַיִן אֲבֵלוּת, אֵין לוֹ לְשַׁנּוֹת בָּרֶגֶל). וּמִי שֶׁמַּנִּיחַ תְּפִלִּין בְּחֹל הַמּוֹעֵד, יַנִּיחַ גַּם בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁלְּאַחַר הַקְּבוּרָה.

לְאַחַר הָרֶגֶל, מַתְחִיל לִמְנוֹת שִׁבְעָה יְמֵי אֲבֵלוּת, וְיוֹם הָאַחֲרוֹן שֶׁל יוֹם טוֹב עוֹלֶה לוֹ לְמִנְיָן, וּמוֹנֶה אַחֲרָיו שִׁשָּׁה יָמִים. וַאֲפִלּוּ יוֹם שֵׁנִי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה גַּם כֵּן עוֹלֶה לוֹ לְמִנְיָן.

אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אֲבֵלוּת בְּיוֹם טוֹב וּבְחֹל הַמּוֹעֵד, וַאֲפִלּוּ גְּזֵרַת שִׁלֹּשִׁים אֵין בָּהֶם, וּמֻתָּר לוֹ לְלָבוֹשׁ בְּגָדִים מְגֹהָצִים, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּאָסוּר בָּהֶם בְּגִלּוּחַ מֵחֲמַת הַמּוֹעֵד (כְּדִלְעֵיל סִימָן קד סָעִיף יא), לָכֵן עוֹלִין לְמִנְיַן שְׁלֹשִׁים, וּמוֹנֶה שְׁלֹשִׁים מִיּוֹם הַקְּבוּרָה. וְיוֹם שְׁמִינִי עֲצֶרֶת, אַף עַל פִּי שֶׁהוּא רֶגֶל בִּפְנֵי עַצְמוֹ, מִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן שֶׁלֹּא הִתְחִיל עֲדַיִן בַּאֲבֵלוּת, אֵינוֹ מְבַטֵּל, וְגַם בְּמִנְיַן הַשְּׁלֹשִׁים אֵינוֹ נִמְנֶה רַק לְיוֹם אֶחָד.

אֲבָל חָתָן שֶׁנָּשָׂא אִשָּׁה קֹדֶם הָרֶגֶל, וּבָא הָרֶגֶל תּוֹךְ שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה, וּמֵת לוֹ מֵת בְּתוֹךְ הָרֶגֶל, אֲזַי כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּשְׁתֶּה שֶׁלּוֹ, אֵינָן עוֹלִין לוֹ לְמִנְיַן שְׁלֹשִׁים (וְעַיֵּן לְעֵיל סוֹף סִימָן ריג).

אַף עַל פִּי שֶׁאֵין אֲבֵלוּת בָּרֶגֶל, מִתְעַסְקִין בּוֹ לְנַחֲמוֹ (וְאֵין בָּזֶה מִשּׁוּם אֲבֵלוּת, כֵּיוָן דְּהָאָבֵל לָאו מִדִּי קָעָבֵד). וּלְאַחַר הָרֶגֶל כְּשֶׁיִּכְלוּ שִׁבְעָה מִיּוֹם הַקְּבוּרָה, אַף עַל פִּי שֶׁעֲדַיִן לֹא כָלוּ שִׁבְעַת יְמֵי הָאֲבֵלוּת, מְלַאכְתּוֹ נַעֲשֵׂית עַל יְדֵי אֲחֵרִים בְּבָתֵּיהֶם, וַעֲבָדָיו עוֹשִׂין לוֹ בְּצִנְעָא בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ. וְאֵין צְרִיכִין לְנַחֲמוֹ אַחַר הָרֶגֶל מִנְיַן הַיָּמִים שֶׁנִּחֲמוּהוּ בָּרֶגֶל, אֲבָל מַרְאִין לוֹ פָּנִים (דִּין אָבֵל בְּפוּרִים, עַיֵּן לְעֵיל סִימָן קמא סָעִיף כ, וְסִימָן קמב סָעִיף ז).